

Betænkning afgivet af Kirkeudvalget den 0. december 2006

2. udkast

(Betækningsbidrag)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi og lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager (Finansiering af præstestillinger m.v.)

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 25. oktober 2006 og var til 1. behandling den 9. november 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kirkeudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Den 25. oktober 2006 sendte kirkeministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Den Danske Præsteforening. Kirkeministeren har over for udvalget kommenteret henvendelsen.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til kirkeministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

□

◊ medlemmer af udvalget bemærker, at ministeren på spørgsmål 2 bl.a. har svaret, at der med bestemmelsen i forslagets § 1, nr.1, gives en generel mulighed for, at menighedsrådene kan finansiere præster i nye stillinger oprettet af kirkeministeren efter ansøgning fra menighedsråd og med tilslutning fra provstiudvalg og biskop.

Lovforslagets bemærkninger vedrører alene fastansættelser, men ◊ forstår ministerens svar således, at der vil blive administreret i overensstemmelse med ønsker fra et flertal i Folketinget.

I den anledning udtaler <partierne>, at de finder, at muligheden for lokalt finansierede stillinger med tidsbegrænset ansættelse i særlige tilfælde bør være til stede.

<Partierne> finder således, at der i et begrænset tidsrum i et eller flere sogne i samarbejde eller i et provsti skal være mulighed for at oprette tidsbegrænsede stillinger, som skal være begrundet i opgaver, der nødvendiggør en opprioritering af den gejstlige betjening.

Der kan være tale om, at der f. eks. i udflyttersogne kan være et særligt behov for en udvidelse af den gejstlige betjening i en begrænset periode, f. eks. på grund af mange tilflyttere, der ikke er fortrolige med kirken, eller på grund af mange minikonfirmander og konfirmander eller på grund af andre særlige opgaver eller et projekt, som et provsti eller et eller flere sogne ønsker fremmet.

◇ understreger, at ordningen ikke kan anvendes til prøveansættelse eller til at udfylde huller i tilfælde af andre præsters sygdom eller orlov. De opgaver, der skal udføres, skal have en sådan vægt, og opgaverne være af en sådan karakter og sådan formuleret i ansøgningen, at tidsrummet kan fastsættes til ikke under 4 år. Også af hensyn til præstens mulighed for at indrette sig, finder <partierne>, at ansættelsesperioden ikke bør være under 4 år.

◇ finder derudover, at der bør være mulighed for en forlængelse af perioden op til yderligere 4 år. Derefter må stillingen enten nedlægges eller ændres til varig ansættelse. Dette indebærer, at det ikke vil være muligt at udskifte præsten ved periodens udløb undtagen ved dennes opsigelse af stillingen. Om overenskomstansatte præster henvises til svaret på spørgsmål 3, der er optrykt som bilag 2 i betænkningen.

◇ ønsker at understrege, at også præster ansat for en tidsbegrænset periode er beskyttet af menighedsrådslovens § 37, således at præsten i udøvelsen af sine pastorale forpligtelser, herunder forkyndelse, sjælesorg og undervisning, er uafhængig af menighedsrådet.

◇ bemærker, at herværende lovforslags §... tillige sikrer, at også præster i tidsbegrænset ansættelse får den samme beskyttelse m.h.t. læresager som andre præster.

Ved finansieringsformen ændres ikke ved ansættelsesformen og retsstillingen over for menighedsrådet. Kirkeministeriet er som ved andre præsteansættelser ansættelsesmyndighed og arbejdsgiver.

◇ betinger, at der ikke ved muligheden for oprettelse af lokalt finansierede stillinger varige såvel som tidsbegrænsede stillinger reduceres i antallet af eksisterende stillinger.

◇ forudsætter, at lokalt finansierede stillinger baseres på overenskomstvilkår og ikke tilknyttes tjenesteboligpligt, og at stillingerne oprettes med tilslutning af biskop og provstiudvalg.

◇ imødeser kirkeministerens evaluering af ordningen inden den 1. januar 2013.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Britta Schall Holberg (V) Birthe Rønn Hornbech (V) fmd. Flemming Damgaard Larsen (V)
Jørgen Winther (V) Søren Pind (V) Jesper Langballe (DF) Søren Krarup (DF)
Charlotte Dyremose (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Karen J. Klint (S) nfm. Hüseyin Arac (S)
Mogens Jensen (S) Bjarne Laustsen (S) Arne Toft (S) Bente Dahl (RV)
Pernille Vigsø Bagge (SF) Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 53

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra kirkeministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager m.v.
4	Høringsbrev og høringsliste af 9/11-06 om »Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager m.v.«
5	Omdeling af relevante bilag fra L 74 »Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi. (Forenkling og bedre styring af fællesfonden m.v.)«, jf. folketingsåret 2005-06
6	1. udkast til betækning
7	Henvendelse af 4/12-06 fra Den Danske Præsteforening

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 53

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om beskyttelse af præsters forkyndelsesfrihed, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ministeren agter at fremsætte ændringsforslag, så der kan oprettes visse tidsbegrænsede stillinger uden dispensation, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, i hvilket omfang de 140 årsværk, som er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, fordeler sig på heltidsstillinger, deltidsstillinger, tidsbegrænsede og åremålsaftalte ansættelser, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om med hvilke begrundelser, der er givet dispensationer om lokalt finansierede præstestillinger, samt om nogle af ansættelserne har tidsbegrænsning eller er en åremålsansættelse, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om § 43 i menighedsrådsloven vil kunne anvendes til en øget fleksibilitet omkring adgangen til lokalt finansieret ansatte præster, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om der vil kunne sikres samme forkyndelsesfrihed som i dag ved en anden ansættelses- og afskedigelsesmyndig end kirkeministeren, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om kommentar til henvendelsen af 4/12-06 fra Den Danske Præsteforening

Nogle af udvalgets spørgsmål til kirkeministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og kirkeministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra <>:

Spørgsmål 2:

Vil kirkeministeren fremsætte et ændringsforslag, der giver mulighed for tidsbegrænset ansættelse i præstestillinger, der finansieres af lokale midler, når dette konkret kan begrundes i f.eks. en særlig indsats i forbindelse med ekstra store årgange af enten minikonfirmander eller konfirmander, eller en særlig indsats over for borgere, der flytter til sognet i forbindelse med en stor udbygning af boligområder eller lignende situationer med reelt tidsbegrænsede opgaver?

Svar:

Med bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 1, gives der en generel mulighed for, at menighedsrådene lokalt kan finansiere præster i nye stillinger oprettet af kirkeministeren efter ansøgning fra menighedsråd og med tilslutning fra provstiuvalg og biskop. Herved gives der menighedsrådene mulighed for fremover selvstændigt at opprioritere den kirkelige betjening. Forslaget er en ren finansieringsbestemmelse.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at forslaget alene vedrører fastansættelser, hvilket er begrundet i, at da et tilsvarende forslag om lokalt finansierede præster første gang blev fremsat i folketingssamlingen 2005/2006 (L 74), var der nogle høringssvar – herunder svaret fra Den danske Præsteforening og Danmarks Provsteforening – der udtrykte betænkelighed ved muligheden for tidsbegrænset ansættelse. Tilsvarende betænkeligheder blev udtrykt fra flere af folketingets partier. Denne del af L 74 blev derfor udeladt.

Det er altså for at imødekomme denne kritik, at bemærkningerne til L 53 er formuleret således, at de alene vedrører fastansættelser.

Det er således ikke indholdet af selve lovteksten, som forhindrer tidsbegrænsede stillinger, men alene ordlyden af bemærkningerne.

Såfremt et flertal i kirkeudvalget i betænkningen giver udtryk for, at der skal være mulighed for tidsbegrænsede ansættelser, når dette konkret kan begrundes i særlige tidsbegrænsede opgaver, f.eks. en særlig indsats i forbindelse med ekstra store årgange af konfirmander eller minikonfirmander, en særlig indsats i sognet i forbindelse med udbygning af boligområdet eller andre særlige opgaver, er jeg naturligvis indstillet på at administrere loven i overensstemmelse hermed.

For et sikre, at en tidsbegrænset ansættelse alene anvendes i forbindelse med reelt tidsbegrænsede opgaver og ikke i realiteten udgør en prøveansættelse af præsten, kan der være grund til at fastlægge nogle rammer for anvendelsen af tidsbegrænset ansættelse.

En model herfor kunne være, at tidsbegrænset ansættelse alene vil kunne ske for en periode på mindst 4 år. Ved periodens ophør kan der alene ske forlængelse med den allerede ansatte eller ophør af stillingen. Det vil således ikke være muligt at udskifte præsten ved periodens udløb undtagen ved dennes opsigelse af stillingen. Stillingen vil kun kunne forlænges 1 gang, hvorefter ansættelse vil skulle ske tidsbegrænset.

Spørgsmål 3:

Det fremgår af bemærkningerne til L 53, punkt 2.3, at der er 140 årsværk som overenskomstansat sognepræst. Ministeren bedes oplyse, i hvilket omfang disse 140 årsværk fordeler sig på heltidsstillinger/deltidsstillinger, og i hvilket omfang der måtte være tidsbegrænsede/åremåsaftalt ansættelser blandt disse.

Svar:

Siden 1979 har der bestået en mulighed for ansættelse på overenskomst i præstestillinger. Bevægelsen til at indgå en overenskomst i sin tid på det ellers tjenestemandsdækkede præsteområde var primært behovet for at kunne ansætte præster på deltid. Derudover erstatter overenskomsten en række ældre lønregler for hjælpepræster.

Tidligere var der to typer hjælpepræster:

Den ene var faste hjælpepræster, som efter en lovrevision i 1961 var sidestillede med residerende kapellaner og i et og alt fungerede som præster ved kirken. Da man i 1981 ophævede de hidtidige titulaturer kapellan og residerende kapellan til fordel for den fælles titel ”sognepræst” blev også disse hjælpepræster sognepræster.

Den anden var midlertidige og/eller personlige hjælpepræster fx hos provsten. Denne type findes fortsat, og ved overenskomsten i 2005 blev titlen hjælpepræst erstattet af titlen overenskomstansat sognepræst.

En del af disse – typisk kvoterede (dvs. deltids) stillinger – udfylder en varig funktion i den præstelige betjening af deres sogne eller institutioner, ligesom de for nogle præster indgår som en naturlig karrierevej, enten fordi man ønsker deltidsbeskæftigelse eller fordi det for fx samgifte præster kan være ønskeligt med den manglende tjenesteboligligt.

Foranlediget af spørgsmålet har Kirkeministeriet lavet et udtræk af FLØS (Folkekirkens LønService), som udbetaler løn til præster. Heraf fremgår det, at der pr. 1. april 2006 er 148 årsværk som overenskomstansat sognepræst. Årsværkene er fordelt på i alt 216 præster. Af de 216 ansatte er 140 ansat i kvoterede stillinger svarende til 72 årsværk. Det betyder, at knapt halvdelen af årsværkene er anvendt til deltidsstillinger.

Efter fast praksis sker ansættelsen som overenskomstansat sognepræst med en tidsbegrænsning typisk for et år og med mulighed for forlængelse. Forlængelse sker typisk indtil videre. Hvis der er tale om ansættelse i et vikariat – fx p.gr.a. den tjenestemandsansatte sognepræsts barselsorlov – er vikariatet tidsbegrænset til barslen/forældreorloven.